

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 5. An sunt aliquæ causæ, ob quas liceat res pluris vendere, vel minoris
emere, quam alioqui valeant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

lucris cessantis causa per injuriam: nam quisque habet jus, ut fraude, vel mendacio, vel non inducatur ad aliquod damnum patendum, vel lucrum amittendum.

Q. 5. An sunt aliqua causa, ob quas liceat res pluris vendere, vel minoris emere, quam alioqui valeant?

Resp. I. Etsi nunquam liceat rem pluris vendere, vel minoris emere, quam hinc & nunc valeat, omnibus consideratis, cum alias non servaretur æqualitas justitiæ inter mercem, & pretium; sunt tamen variæ causæ pluris vendendi, vel minoris emendi rem, quam alioqui valeat pretio vulgari, eo quod ob illas pluris, vel minoris æstimetur, & valeat, quam si abessent.

Resp. II. Ex communi, causæ pluris vendendi hæ sunt. I. Lucrum cessans, vel damnum emergens, deductis deducendis: ut si merces, quas in aliud tempus servare decreveras, quo plus probabiliter valiturae sunt, vendas in gratiam alterius, ex cap. ult. *de usur.* aut si vendas merces, quas cogèris postea carius emere: nam præter pretium rei currens exigi potest compensatio jacturæ lucris sperati, & damni, quæ ex alienatione rei sequuntur, ut dixi de mutuo, venditor enim non tenetur ex justitia cum suo damno vendere. Sed tunc cum venduntur merces anticipata pretii majoris taxatione

tionem deduci debent impensæ, quas venditor facturum erat ad servandas merces usque ad statutum tempus, & computari æstimatio diminutionis, deteriorationis, & periculi harum mercium in id tempus servandarum. Alioquin non servaretur æqualitas, & venditor exigeret ultra suam indemnitatem, ideoque plusquam sibi deberetur. Exigeret enim totum lucrum cessans, non compensando damnum, ac periculum quod subiret, merces suas servando, & quo immunis est eas vendendo. Item vendenti ante tempus quo statuerat vendere, licet convenire cum emptore, ut solvatur pretium sive majus, sive minus, quod res valebit eo tempore, quo venditor decreverat vendere, sed deductis paulo ante dictis.

2. Causa est affectus rationabilis domini erga rem, quæ venditur in gratiam alterius, ut quia est antiqua, quia à principe, vel a majoribus accepta, &c. Atque etiam oblectatio: nam molestia subeunda ex carentia rei specialiter amata, & privatio oblectationis in gratiam alterius sunt pretio æstimabiles, tanquam incommoditas quædam, perinde, ac privatio utilitatis. Sed illud pretium debet esse moderatum iudicio prudentum: affectus enim immoderatus intra terminos rationis, & moderationis reduci debet, nec pretio enormi reddi.

Not. Cùm ob prædictas causas plus exigatur, emptor de hoc monendus est; alioquin ei fieret

fieret injuria. Nam ipso ignorante ideoque non consentiente acciperetur pretii excessus pro aliquo merci extrinseco, cum tamen ipse solum consentiret in pretium mercis secundum se spectata; & fortè rem non emeret, sed aliunde sibi provideret, si sciret pretium propositum esse majus, quam res secundum se valeat: deinde deciperetur circa valorem rei absolutum, & alios postea decipere posset.

3. Est copia emptorum, vel pecuniarum, & penuria mercium; ut sit, v. g. in adventu subito principis, exercitûs, &c. Id enim plaris æstimatur, quod à pluribus quæritur, quodque difficilius, vel minore copia invenitur.

4. Pericula, impensæ, labores in rebus istis conquirendis, conservandis, &c. communiter occurrentia: nam hæc sunt pretio æstimabilia: nisi tamen merces illæ jam suum habeant pretium, quo passim vendantur. Nam tunc in pretio æstimando jam habita est ratio laborum, & impensarum, quæ communiter fieri solent. Dico *communiter*, nam si quis plures impensas fecerit, & plus laboris, vel periculi, aut damni subierit, quàm alii communiter, non potest idè pretium augere, sicut non tenetur minuere, si ordinarias impensas non fecerit: quia infortunium, vel difficultas, sicut felicitas, vel industria unius venditoris non mutat communem æstimationem, quæ sumitur à communiter accidentibus: res quippe tanti valet, quanti æstimatur communiter, non
quan-

quanti per infortunium, vel imprudentiam aliquibus constat.

5. Modus vendendi, ut cum res venditur in parva quantitate, & minutatim: tunc enim propter labores, impensas, operas, & curas, quæ ad id exiguntur, potest pluris vendi, quam si venderetur simul in magna quantitate.

Resp. III. Ex communi, sunt quoque variæ causæ ob quas licet minoris rei emere, quam alias valeret.

1. Si res emptori parùm sit utilis, nec eam emat nisi in gratiam venditoris. Res enim vilescit tum ex eo, quòd emptores non inveniuntur, tum ex eo, quòd res ementi parùm sit utilis. Item si res ultrò offerantur, & emptores quærantur, aut rogentur, juxta illud effatum, *merces ultroneæ vilescunt*: quia hoc indicat paucitatem emptorum; nisi tamen aliud charitas exigat: neque enim licet vilius emere res pauperum, quas ipsi necessitate compulsi venales proponunt, eo solo prætextu, quòd offeruntur venales. Imò ob necessitatem præcisè, qua proximus rem suam vendere cogitur, pretium imminuere injustum est, perinde ac illud augere ob necessitatem, vel utilitatem emptoris: quia sicut emptoris necessitas non auget valorem rei, sic venditoris necessitas eundem absque alio titulo non minuit.

2. Ob emptorum paucitatem, quia id minoris aestimatur, quod minus quæritur.

3. Ob

3. Ob mercium copiam supervenientem. Tunc enim vulgare pretium minuitur, quia minoris id aestimatur, cujus major est copia.

4. Cum merces in magna quantitate simul emuntur, tunc minoris emi possunt, quam si minutatim, & per partes emerentur: quia hoc vendendi modo mercator liberatur multis curis ac impensis, & operis, quas circa illas subiisset, & fit expeditior ad novas merces comparandas: quod magis ipsi quaestuosum est, quam si eas pretio ordinario sensim vendidisset.

5. Cum venduntur auctione publica, seu sub hasta; tunc possunt minoris emi, & interdum pluris vendi, quam ferat pretium mercatorum. Quia ibi res fortuito, ac incerto pretio subjiciuntur: ita ut seclusa vi, fraude & subornatione possint justè minoris emi ob licitantium paucitatem, ac frigus, & pluris vendi ob offerentium multitudinem, ac fervorem. Quare juxta multos justum illius fori pretium est illud, quod absque vi, fraude, & subornatione offertur, & acceptatur ab intelligentibus, ut passim fert eruditorum, ac piorum sensus, & usus, in quem publica potestas tacitè consentire videtur.

Dixi, *absque fraude*, &c. nam si per fraudem vel subornationem extrahatur res extra pretium mercatorum, tunc erit injustitia & obligatio restituendi: ut si venditor inducat fictum licitatore, ut augeat pretium; vel si
emtor

emptor impediatur alios, ne pretium liberè au-
geant, vel per vim aut fraudem avertat alios
ab emendo. Nam quisque jus habet ne frau-
de, aut vi impediatur ejus commodum.

*Q. 6. An licet pluris vendere rem, eo quòd sit
emptori valde grata, vel utilis, aut neces-
saria?*

Resp. Neg. Est communis. Quia hæc utilitas,
affectio, necessitas non est aliquid vendentis;
sed est ex conditione ementis: at injustum
est vendere rem carius propter aliquid, quod
suum non est S. Thom. 2. 2. q. 77. a. 1. Hinc
injustè mihi carius vendis domum tuam meæ
contiguam, quia mihi perutilis est.

*Q. 7. An privatim sciens pretium mercis brevi
auctum, vel imminutum iri, potest justè eam
pretio corrente vendere, vel emere,
non monito altero contra-
hente?*

Resp. Aff. Modò absit fraus omnis. Ita S.
Thom. q. 77. a. 3. ad 4. & alii communiter.
Quia pretium currens, sive sit lege, sive com-
muni æstimatione constitutum, est justum, &
nondum immutatum; nam scientia privata
vendentis, vel ementis non mutat decretum
Magistratûs, nec communem æstimationem,
unde petitur justum rei cujusque pretium.
Sic